

PIIRTEITÄ MERITAKTII- KASTAMME

Komentajakapteeni Sakari Visa

JOHDANTO

Yleispätevänä käsitteenä sana taktiikka yleensä on erittäin vaikeasti määriteltävissä. Taktiikalla ymmärrettäneen useimmiten taitoa voittaa yksityinen taistelu tai sotatoimi. Määritelmän selvyyttä saattaa nyky-aikaisen sodan kuvassa kuitenkin himmentää voitto-sanan tulkinnan moninaisuus. On ilmeistä, että menestyksekkäitä ja näennäisesti epäonnistuneita taisteluja voidaan suorittaa sotatoimen kokonaislopputulokseksi asetetun päämäärän saavuttamiseksi.

Olosuhteisiimme soveltuvan meritaktiikan vaikuttavimpina määrittäjinä ovat merivoimille asetetut tehtävät, käytössämme oleva kalusto ja organisaatio, toimintaolosuhteemme sekä arviot vihollisen toimintaperiaatteista sekä taktiikasta merialueillamme. Luetellut perustekijät ovat kussakin syntyvässä taistelutilanteessa riippuvaisia toisistaan. Erityisen vaikeasti etukäteen arvioitavia ovat tekijät, jotka vihollinen omalta osaltaan ainakin sotatoimien alkaessa määrittää.

Merivoimien alusyksiköiden käyttöperiaate eroaa puolueettomuutemme suojaamisvaiheen aikana oleellisesti toiminnasta, jota on toteutettava sodan aikana. Tiettyä taktiikkaa noudatetaan luonnollisesti ensinmainitun suoritusvaiheenkin aikana ja menestyksekkääksi sitä voitaneen luonnehtia, mikäli merialueillamme suoritetuilla toimen-

piteillä on kyetty edesauttamaan pysyttäytymistämme aseellisen kriisin ulkopuolella.

Harjoittamamme meritaktiikka saattaa olla olemukseltaan varsin suoraviivaista, yksiköillemme suuria tappioita tuottavaa, mutta siitä huolimatta tarkoituksenmukaista, mikäli »suojavyöhyketaisteluilla» kyetään edesauttamaan kokonaisuunpuolustuksellemme asetettuja päämääriä.

Alusyksiköiden taktisilla käyttöratkaisuilla ja taktisen tason johtamistoiminnalla pyritään yleisesti etsimään ja toteuttamaan niitä suoritusapoja ja keinoja, joita hyväksikäyttäen erilaatuisille ja kokoisille yksiköille annettu tehtävä kyetään täyttämään ja asetettu päämäärä saavuttamaan. Merisotatoimissa on useasti kysymys puhtaammin materiaalisesta sodankäynnistä tai kaksintaisteluasetelmasta kuin maalla. Emme saa kuitenkaan unohtaa, että nykyaikaisiakin meritaisteluvälineitä käsittelevät ihmiset. Luja usko omaan taisteluvälineeseen ja taito sen käsittelyyn ovat osoittautuneet viimeksikäydyissä sodissa ensiarvoisen tärkeiksi tekijöiksi verrattaessa materiaalisiakin voimasuhteita.

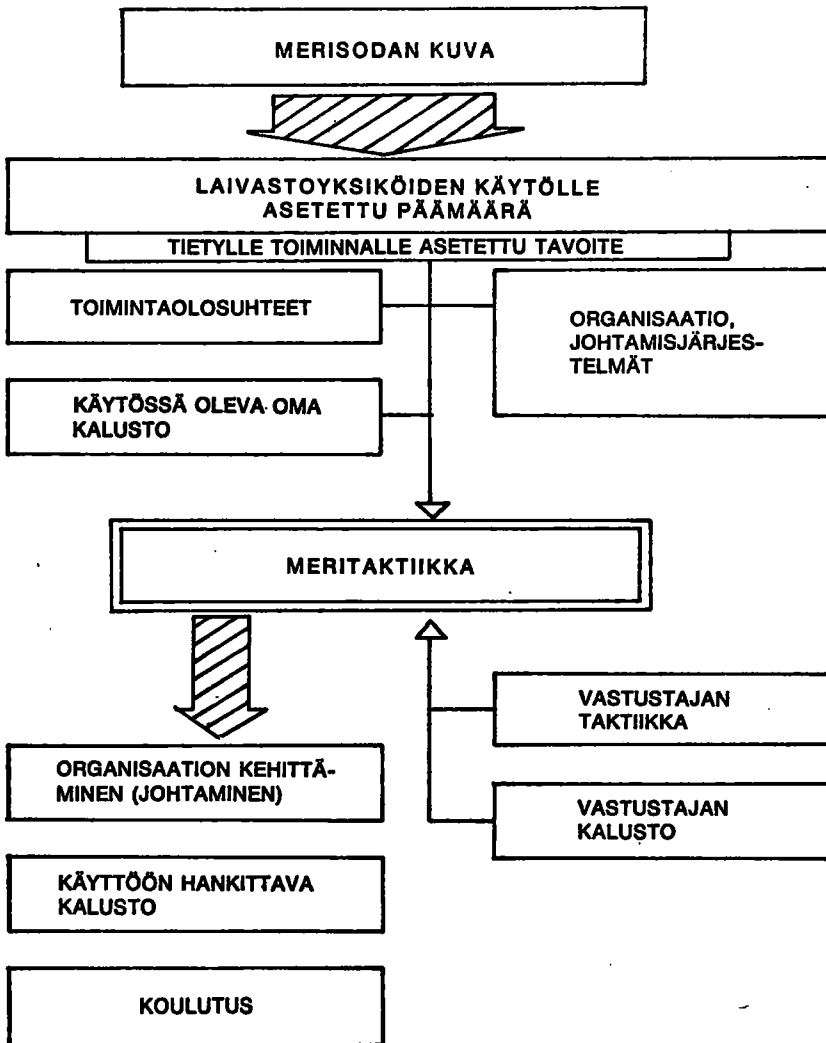
Tässä esityksessä tarkastellaan alusyksiköittemme taktiikkaan vaikuttavia perusteita sekä mahdollisuuksia taktiikan kehittämiseen sellaisissa taistelutilanteissa, joissa todella pyritään laivastovoimien edustamaa tulta ja liikettä hyväksikäyttäen vaikuttamaan maihinnoususotatoimien torjuntaan.

1. MERITAKTIIKKAAMME VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

1.1. TOIMINTAOLOSUHTEET

Maatamme rajoittavat, pinta-alaltaan suppeahkot merialueet mahdollistavat pelkkinä merikuljetussuoritteina joko suurempien tai pienempien sotatoimien ulottamisen rannikoillemme nopeasti ja yllättäenkin. Toimintaolosuhteillemme on lisäksi oleellista se, että meriämme ympäröivistä maatukikohdista toimivat lentoyksiköt kykenevät vaikuttamaan taisteluihin merialueillamme.

Mantereen puolelta rajoittavat merialueitamme rikkonaiset saaristo- ja niemimaa-alueet, laajat matalikkoalueet ja merenkulullisesti vaikeasti hyväksikäytettävät rannikon osat. Taistelumaastona rannikotamme ja saaristojamme voidaan pitää erikoislaatuisina ja poikkeusolosuhteina, joiden hyväksikäyttöön oman toimintamme kannalta on myös meritaktiikkamme eräänä meripuolustusjärjestelmän osana nojat-

tava. Merimaaston rakenteen tarkastelu antaa varsin hyvät perusteet myös hyökkääjän toimintasuuntien arvioimiseksi.

Saaristojemme ja rannikkomeriemme sellaisenaan edesauttaa omia yksiköitämme merimaasto-olosuhteittemme hyväksikäytössä, mutta määrättyissä tilanteissa edellämainitut merenkululliset vaikeudet ja kulkureittien rajoitukset saattavat tuottaa pulmia myös omien laivastoyksikköjemme suuntaamiselle.

Meriväylästömme ja luonnon rannikoillemme muovaamat kulkuurat, hyökkäysurat kanalisoivat maahantunkeutujaa ja saattavat sen haavoitettavampaan muotoon kuin esteettömällä avomerellä. Hyökkääjä ei myöskään voi rajoituksetta siirrellä operaatiotaan tukevia laivasto-voimiaan rannikon suuntaisesti vaan sen voimat helposti »paloittuvat» ja saattavat sitoutua puolustajan kannalta vähämerkityksellisiin suuntiin.

Uhanalaisimpiin suuntiin rannikkojemme ja saaristojemme syvyyteen ryhmitetyt, kiinteän meripuolustuksemme tiedustelu-, valvonta-, johtamis- ja tuliyksiköt ja -elimet edustavat varsin voimakasta puolustusjärjestelmää, jonka vaikutus ulottuu myös liikkuvilla laivastoyksiköillä harjoitettavaan taktiikkaan.

Taisteluvälineiden yhä teknillistyessä asetetaan niiden huollolle kasvavia vaatimuksia. Erityisesti merisotatoimissa, missä materiaallinen osuus taistelun kuvassa on voimakkaasti vaikuttava, huoltojärjestelyjen merkitystä ei voida olla korostamatta. Saaristomme muodostavat alusyksiköillemme luonnolliset tukialueet, missä aluksien täydennykset, korjaukset ja taistelukuntoon saattaminen on toteutettavissa. Mainitut tukialueet edustavat myös samalla suoja-alueita ilmaviihollisen aseellista ja tiedustelutoimintaa vastaan.

1.2. MERISODAN KUVA

Meritse ja ilmoitse kuljetettavin joukoin kyetään nykyaikainen sota alueillammekin tarvittaessa ulottamaan. On edelleen eittämätön tosiasia, että yllättäen aloitetulla sodan avauksella hyökkääjä voi saavuttaa sellaisia etuja tavoiteasettelussaan, että ne puoltavat mainitunlaisen pelinavauksen.

Oleellista on tulevan merisodan kuvaa hahmoteltaessa se, että ilma-voimien merkitys meritse alueillemme suoritettavan hyökkäyksen tukemisessa muodostumassa yhä keskeisemmäksi. Ilmavoimien tiedustelulla hyökkääjä pyrkinee paitsi selvittämään puolustajan joukkojen keskitykset ja puolustusjärjestelyt rannikolla myös paljastamaan vastustajansa laivastoyksiköiden toimintasuunnat, yksiköiden määrän ja laadun. Ilmavoimin pyrittäneen myös estämään puolustajan tehok-

kaimpien merivoimien osien käyttö sellaisilla merialueilla, jotka ovat hyökkääjälle operaation aikana välttämättömiä, mutta jonne sen merivoimien vaikutus ei ainakaan välittömästi ole ulotettavissa.

Mitoittaessaan tarvitsemiensa voimien määrää ja laatua suunnitellessaan hyökkäystään merialueittemme kautta rannikoillemme hyökkääjä pyrki olemaan ainakin ilmassa ja merellä riittävän voimakas joukkojensa merikuljetusvaiheen aikana. Maihinnousualueen sillanpään hankkimiseksi käytettäneen alkuvaiheessa erityisesti ilmavoimien tuki-

Merivoimiaan käyttäneen hyökkääjä maihinnousuoperaatiossaan suojaamassa meritse kuljetettavia joukkojaan, estämässä puolustajan merivoimien vastatoimenpiteitä kuljetettavia joukkoja vastaan, raivaustoimintaan rannikoillemme laskettujen miinoitteiden poistamiseksi sekä maihinnousseiden joukkojen tulitukitoimintaan. Operaation jatkovaiheessa hyökkääjä pyrkii ylläpitämään laivasto- ja lentoyksiköillään hankkimansa toimintavapauden merellä ja ilmassa tarvitsemillaan merialueilla — meriyhteyksillä.

Merisodan kuva voi oleellisesti muuttua, mikäli hyökkääjä ei tilanteesta johtuen ole voinut hyväksikäyttää sotatoimiensa avauksessa yllätystekijää. Tällöin meritse suoritettavan operaation aloittaminen vaatii pitkällisiä hyökkäysvalmisteluja, jolloin alueillemme suunnattava laivastotoiminta voi ilmetä väkivaltaisina tiedustelu- ja raivaussyökyinä meriväylillemme hyökkääjän ilmavoimien pyrkiessä estämään ja rajoittamaan laivastoyksiköittemme liikkeit miinanpudotuksiin saaristoalueilla.

Laivastokalenterien tarkastelu osoittaa, että Itämeren, ja yleensäkin sisämerien, olosuhteisiin suunniteltu ja rakennettu taistelualuskalusto on kooltaan pienentynyt. Alusluokkien tuliteho sensijaan on kasvanut sekä pinta- että ilmamaaleja vastaan erityisesti ohjusasejärjestelmien käyttöönnoton jälkeen. Keveiden pintataistelualusten tykistö- ja torpedoaseistukset ovat läpikäyneet modernisointivaiheen, mutta edelleen löytyy myös ns vanhemman polven kalustoa muun muassa maataisteluiden tulitukitehtäviin.

Joukkojen ja kalustojen kuljetusaluokat ovat kehityksessä jatkuvasti tehokkaista amfibioajoneuvoista alkaen maihinnousuveneisiin ja -lauttoihin sekä erikoiskuljetusaluksiin saakka. Kauppalaivastot kasvattavat liikenteen asettamien vaatimuksien mukaisesti myös sotilaallisiin tarkoituksiin soveltuvia kuljetuskalustojaan.

Meritaisteluvälineet ja laivat ovat yhä monimutkaistuneiden laitteistojensa ja keventyneiden rakenteidensa vuoksi erittäin alttiita asevaikutuksille. Toisaalta valvonta-, etsintä- ja mittauslaitteistojen korkealuokkaisuus mahdollistaa myös tehokkaan asevaikutuksen torjuntajärjestelyt.

1.3. ORGANISAATIO JA TEHTAVAT

Merivoimiemme perusyhtymä on lippue. Se luokitellaan taktillis-operatiiviseksi ja hallinnolliseksi, itsenäisiin tehtäviin ja erillisiin toimintasuuntiin sekä niiden edellyttämiin valvonta-, vartiointi- ja taistelutehtäviin kykeneväksi laivastoyksiköksi. Lippueen organisaatio on liukuva ja sille annettu tehtävä lähinnä määrittää muodostettavan yhtymän kokoonpanon. Lippueeseen voi täten kuulua 2—5 laivuetta ja erillistä viiriköä sekä tarpeellinen määrä huolto- ja apualuksia.

Lippueen taistelutoiminta koostuu useista joko samanaikaisesti tai vaiheittain suoritettavista operaatioista ja toiminnoista. Se voi joutua käyttämään yksiköitään jatkuvan tiedustelun ja valvonnan ulottamiseksi avomerelle kyetäkseen joko täyttämään käsketyt tiedustelutehtävät tai voidakseen tiedustelunsa antamien tuloksien perusteella toteuttaa muut tehtäviinsä kuuluvat suoritteet. Lippuejohtoportaan valmisteltavaksi ja toteutettavaksi voidaan lisäksi käskää ennakolta tarkoin määritellyn miinoitustoiminnan suoritus, kauppameriliikenteen suojaamiseen ja ohjaamiseen liittyvät velvoitteet sekä alistaa sille omien laivastoyksiköiden liikkumisvapauden takaamiseksi käytettävillä väylästöillä miinanraivausyksiköitä. Lippueen esikunnalla on myös lukuisa määrä muita taistelutoimintaa tukevia velvoitteita. Niistä mainittakoon alusyksiköiden huollon ja tukeutumisen koordinointi, yhteistoimintajärjestelyt erikoisesti rannikkojoukkojen mutta myöskin ilmavoimien kanssa.

Merivoimien yhtymän päätehtävänä on kuitenkin taistelutilanteissa iskukykyisimmän osansa asevaikutuksen keskittäminen hyökkääjään, tappioiden tuottaminen sille puolustusjärjestelmämme syvyysuunnassa sen uloimmalta kehältä alkaen, hyökkääjän toiminnan hidastaminen ja sen pakottaminen voimia sitovaan joukkojensa suojaamistehtävään avomereltä mairinnousurannoille saakka.

Lippueen komentaja, apunaan esikuntansa, johtaa sotajaotuksen mukaisia alayksiköitään, laivueita, viiriköitä ja tarvittaessa erillisiä aluksiakin. Merisotatoimissa vaaditaan tilanteista ja asetetuista tehtävistä riippuen myös taisteluyksiköiden suurimman tehon irtisaamiseksi poikkeamista sotajaotuksesta.

Merivoimien joustavahko organisaatio mahdollistaa erilaisista alusyksiköistä muodostettavien taisteluosastojen määräämisen yleensä ilman suurja vaikeuksia. Taisteluosastojen muodostaminen ja niiden käyttö ei saa kuitenkaan olla itsetarkoitus, jolla kyetään kaikki taktisessa johtamisessa ilmenevät vaikeudet voittamaan.

Tilapäisorganisaatioiden yleisenä heikkoutena on luonnollisesti se, että muodostetun uuden yksikön kitkattoman toiminnan saavuttaminen vie aikansa henkilöstön mahdollisesta korkeasta ammattitaidosta huolimatta. Taisteluosastoa muodostettaessa on kuitenkin oleellista, että

komentajalle kyetään osoittamaan hänen tarvitsemansa, riittäväillä johtamisvälineillä varustettu johtamispaikka, alus, sekä tarpeellinen määrä osastojohtamisen vaatimaa johtohenkilöstöä.

1.4. JOHTAMISMAHDOLLISUUDET

Meripuolustuksessamme yleisvoimiin kuuluvat merivoimien yksiköt edustavat puolustusjärjestelmän liikkuvuutta. Yleisvoimien lippueiden ja joukkoyksiköiden taktillisen tason johtamisjärjestelmät eivät voi täten perustua kiinteisiin johtamispaikkoihin. Nopeasti syntyvät taistelutilanteet ja niiden muutokset pakottavat merisotatoimissa taktillisen johtajan pysyttäytymisen »ensilinjassa», johtamispaikassa, jonne hän saa tarvitsemansa tilannekuvan ja missä hän voi sen itse todeta ratkaistessaan lopullisesti alayksiköittensä käytön.

Lippueen esikunta edustaa oloissamme operatiivista johtoporrasta, joka suunnittelee ja valmistelee toteutettavat operaatiot sekä koordinoi yhteistoiminnan rannikkojoukkojen ja ilmavoimien yksiköiden kanssa. Tehtävien moninaisuus ja johtoaluskaluston sekä johtamiseen tarvittavan välineistömme rajoituksista johtuen merivoimien yhtymän taktillinen johtaminen muodostuu erittäin vaikeaksi. Suunnittelun ja valmistelun jatkuvuuden takaamiseksi lippueen esikunnan ei ole tarkoituksenmukaista seurata komentajaa tämän valitessa johtamispaikakseen joko lippulaivan tai komentoaluksen tilanteissa, jolloin lippueen pääosien keskitetty käyttö edellyttää komentajan siirtymistä taktillisen, välittömän taistelunjohtamisen vaatimalle paikalle.

Itse merellä tapahtuvassa taktisessa johtamistoiminnassa, missä viestiyhteytemme perustuvat ensisijaisesti radioiden ja erilaisten näköviestivälineiden käyttöön, on oleellista, että nopeasti muuttuvissa taistelutilanteissa kyetään lyhyesti viestittämään käskyt ja ohjeet. Tämä edellyttää alayksiköiden komentajien ja päälliköiden tarkkaa, etukäteen suoritettavaa taistelu- ja toimintatavan informointia eri vaihtoehtojen ja niiden toimeenpanoajankohtien selvittämiseksi.

Johtamisen nopeuttamiseksi, varmentamiseksi ja toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi on otettu käyttöön yksikkökohtaiset taktilliset ohjeet. Ohjeiden soveltaminen koskemaan myös erilaisiin tehtäviin muodostettujen taisteluosastojen toimintaa on tarkoituksenmukaista tiettyjen automaattitaktiikoiden käskyttämiseksi. Lippueen yksiköiden ja osastojen taistelunjohtaminen, keskittäminen, voidaan käskyttää luonnollisesti tehtyjen suunnitelmien mukaisesti lyhyin koodiviestein. Tällöin ei kuitenkaan ole kysymys vakioidun taistelutavan mukaisesta käskyttämisestä, vaan tehdyn suunnitelman vaihtoehtojen toteuttamistavan ja -ajan viestittämisestä tehtävän suorittajille.

2. MERIVOIMIEN YKSIKÖIDEN TAKTILLISTEN TOIMINTAMALLIEN ETSIMINEN

2.1. MAIHINNOUSIJAN TOIMINNAN ERITTELY

Maihinnoususotatoimi — maa-, meri- ja ilmavoimin suoritettava yhdistetty operaatio — asettaa sen suunnittelijoille ja toteuttajille ison joukon järjestelyjä ratkaistavaksi. Vähintäänkin yhtä vaikea tehtävä on torjunnan suorittajalla arvioidessaan maihinnousijan toimintaa. Vihollistoiminnan oikeasuuntainen arviointi on kuitenkin eräs menestyksellisen sotatoimen perustekijöistä, johon perustuu myös käytettävä torjuntataktiikkamme ja sen osana meritaktiikkamme.

Maihinnousoperaatio on tapahtumaketjuna riippuvainen sen suorituksen aikana ajassa aikaisemmin toteutuneista suoritteista. Sen suoritusvarmuuden ei välttämättä tarvitse olla ketju ketjulta samansuuruinen. Vähälukuisten alusyksikköjemme eräänä käyttöperiaatteena onkin tuottaa tappioita hyökkääjälle sen heikoimmissa renkaissa tai sellaisissa toiminnan vaiheissa, joilla aikaansaadaan useita uusia omien voimien käytölle edullisia tilanteita.

Hyökkääjän menestyksekkääseen päämäärään tähtäävän operaation ensimmäisen vaiheen muodostaa kaikissa toimintaelementeissä suoritettava tiedustelu. Tietoja tulevalta maihinnousualueelta, sen takaa ja sivuilta vihollinen kykenee pitkän ajanjakson kuluessa hankkimaan. Toisin sanoen ns perustietous puolustusjärjestelyistämme on saatavissa. Sensijaan muodostuu tarkkojen tiedustelutulosten käyttöönsaanti kaikkien osatoimintojen lopullista suunnittelua, valmistelua ja toteuttamista varten jo riippuvaiseksi omista tiedustelutorjuntajärjestelyistämme.

Suurista voimavaroistaan huolimatta joutuu hyökkääjäkin mitoit- taessaan muun muassa operaationsa tulitukitoimintaan tarvitsemiaan lentoyksiköitä noudattamaan määrättyä, aikatauluun sidottua suunnitelmaa. Joustava tulituen (ilmavoimat, laivasto ja joukkojen orgaaniset tuliyksiköt) jako muuttuviin tilanteisiin nopeasti soveltuvaiksi vaatinee hyökkääjältäkin äärimmäisiä järjestelyponnistuksia. Vihollisen tulen hajottaminen sellaisenaankin edesauttaa omia kokonaistorjuntamahdollisuuksia.

Kiinteän meripuolustusjärjestelmämme murtaminen joukkojen kuljettamiseksi meritse maihinnousualueelle sitoo huomattavan määrän hyökkääjän joukkoja. Ennen tämän »suojavyöhykkeen», jonka rungon muodostavat kiinteät, linnoitettuihin aseisiin ryhmitetyt tuliyksiköt ja meriväylille lasketut merimiinoitteet ja -esteet, läpäisyä ja lamauttamista ei suuriin kuljetusyksiköihin kuormattuja joukkoja voida suunnata vaikuttamaan mantereelle.

Maihinnousoperaatioketjun »kynnyksiä» voitaisiin luetella huomatt-

tava määrä lisäkin. Suoranaisesti merellisiin tapahtumiin ja laivastoyksiköittemme käyttötaktiikkaan vaikuttavana on korostettava maihinnousijan meren tarvetta koko hyökkäyksensä aikana joukkojensa ja taistelukalustonsa täydennys- ja huoltotienä.

Edellä esitetty näyttää suoraviivaisuudessaan toiminnalta, johon on hyvin nopeasti vaikea liittää merivoimiemme taisteluyksiköiden vaikutusta. On kuitenkin muistettava, että yksikköjemme käyttö omalla paino- ja tehokkuuskertoimellaan varustettuna muuttaa myös hyökkääjän toimintatapoja ja harjoittamastamme taktiikasta riippuen osaltaan, miten väkisinkin kaavamaisuuteen pakotettu vihollinen saadaan »suis-tettua» radaltaan ja toiminta-aloite temmattua omille yksiköille.

Merivoimien yksiköiden taktillisia toimintamalleja etsittäessä jou-dutaan arvioimaan erityisesti hyökkääjän kussakin toiminnassaan käyttämien merivoimiensa määrää ja laatua. Arviomallien luomisella tulisi kyetä määrittämään hyökkääjän yksiköiden keskimääräiset vahvuudet asejärjestelmineen, tehtävineen ja asevaikutustehoineen toimin-nan eri vaiheissa. Voima-analyysiä suoritettaessa tulisi huomio kiinnit-tää paitsi puhtaisiin materiaalivertailuihin myös merimaasto-olosuhteiden aiheuttamiin vaikutuksiin asejärjestelmien käytössä.

2.2. OMIEŃ YKSIKÖIDEN KAYTÖN PÄÄMÄÄRÄT

Rannikoillemme suunnattavan maihinnousuoperaation torjunta on sotatoimi, johon osallistuvat kaikki puolustushaaramme. Meripuolustus-järjestelmä, joka koostuu sekä liikkuvasta että kiinteästä voimasta, on erityisesti yllättäen aloitetun maihinnousun torjuntaa toteutettaessa ratkaisevassa asemassa.

Merivoimien alusyksiköiden vaikutus on tarkoituksenmukaista peri-aatteessa kohdistaa torjuntataistelun kokonaiskentässä vain sellaisia hyökkääjän voimia ja toimintoja vastaan, joihin muiden puolustus-haarojen joukot ja asejärjestelmät eivät sovellu tai joissa sekä rannik-kojoukkojen tulen että merivoimien yksiköiden edustaman tulen ja liikkeen yhteisvaikutuksella päästään parhaaseen torjuntatulokseen.

Tällaisia maihinnousuoperaation torjunnan »osasirpaleita» ovat merellä ja saaristossa

- tiedustelun ulottaminen merelle torjunnan edellyttämien valmistelu-jen mahdollistamiseksi sekä omien laivasto- ja muiden voimien torjuntatoimintojen koordinoimiseksi koko torjuntavaiheen ajan,
- hyökkääjän alusyksiköillään suorittamien tiedustelusyöksyjen es-täminen,
- rannikoille ja hyökkäysurille laskemiemme merimiinoitteiden rai-vaamisen estäminen,

- tappioiden tuottaminen hyökkääjän maihinnousu- ja joukkojenkuljetusyksiköille niiden merikuljetuksen ja niitä seuraavien täydennys- ja huoltokuljetuksien aikana,
- hyökkääjän etenemisen hidastaminen pakottamalla se taistelunmiinoitteiden käytöllä saariston kapeikko- ja väyläalueilla raivaamiseen,
- hyökkääjän laivastovoimien sitominen ja harhauttaminen alueellisen ja ajallisen toimintavapauden hankkimiseksi omille laivastoyksiköille hyökkääjän heikkoon kohtaan vaikuttamiseksi ja sen joukkojenkuljetuksien häiritsemiseksi ja hidastamiseksi ja
- hyökkääjän tulitukiosastojen toiminnan häiritseminen sitomalla niiden tuli myös merelle.

2.3. YKSIKÖIDEN TOIMINNAN AJOITTAMINEN

Edellä on esitetty varsin laajoina kokonaisuuksina alusyksiköillemme »lankeavia» toimintakohteita. Erilaisissa hahmoteltavissa olevissa maihinnousumalleissa voidaan torjuntasuoritteet asettaa tärkeysjärjestykseen. Riittävän voimakkaasti tulee ottaa huomioon malleja laadittaessa merimaasto-olosuhteiden, alueella olevien omien rannikkopuolustusjärjestelyjen ja hyökkääjän ilmavoimien vaikutus ja merkitys.

Laivastoyksiköittemme käyttöperiaatteita määriteltäessä ja niiden taktiikkaa suunniteltaessa on perusajatuksena pidettävä sitä, että merivoimien edustamalla teholla pyritään maihinnousutorjunnassa kokonaisuuden kannalta mahdollisimman edulliseen tuotokseen. Torjuntatoimenpiteemme tulee sopeuttaa ajallisesti ja alueellisesti muiden puolustushaarojen torjuntavaiheisiin.

Merivoimien alusyksiköiden käyttötapoja ja keinoja eli taktiikkaa muovaavat fämänlaatuiseen sotatoimeen vaikuttavat ja siihen olennaisena osana kuuluvat aikatekijät. Omien voimavarojen aikaan sidotun erittelyn tulee paljastaa

- mitkä maihinnousutorjunnassa tarvittavat, laivastoyksiköiden suorittamat toiminnot ovat kestoltaan pitkäaikaisia eli jatkuvasti voimiamme sitovia,
- mitkä toiminnot toteutettuina edellyttävät useita peräkkäisiä iskuja ja millaisin aikavälein suoritettuina niillä on hyökkääjään suurin vaikutus,
- millä todennäköisyydellä kyetään kerran asevaikutukseen suunnattua taisteluyksikköä käyttämään uudelleen samanlaiseen toimintaan ja millaisin aikavälein,
- mitkä torjunnan osatoiminnot kyetään suorittamaan ns yhdistettyinä operatioina,

- mitkä yksiköittemme toiminnot loppuuntoteutettuina todella vaikuttavat maihinnousutorjunnan kokonaiskentässä ja
- missä vaiheessa toteutettuina ne edesauttavat päämäärän saavuttamista.

Osa tässä esitetyistä erittelykohdista voidaan katsoa kuuluvan ns operatiivisen suunnittelun piiriin.

Merivoimiemme toiminnan aikauttamisajankohtaa tarkasteltaessa on huomio kiinnitettävä paitsi hyökkääjän merellisten voimien myös sen käytössä olevien ilmavoimien vaikutukseen. Kuten aikemmin on mainittu, ilma-ase on muodostumassa merisotatoimissa yhä keskeisemmäksi maihinnousuoperaation tukemisvälineeksi. Omat toimintamallit on kyettävä järjestämään siten, että hyökkääjän ilma-aseen vaikutusta voidaan vähentää. Tämä pakottanee oman meritoiminnan keskeyttämisen voimakkaasti sellaisiin ajanjaksoihin, jolloin hyökkääjän ilmavoimat ovat joko sitoutuneet koko tulivoimallaan hyökkäysalueen taistelujen tukemiseen tai eivät epäedullisten säätekijöiden vuoksi kykene tehokkaaseen toimintaan merialueilla.

2.4. ASEJÄRJESTELMÄVERTAILUJEN VAIKUTUS TAKTIKKAAN

Yksittäisissä ja erillisissä meritaisteluissa on materiaalisilla teki-joillä suuri vaikuttavuuskerroin lopputulokseen. Asejärjestelmävertailuin kyetään kullekin alustyyppille määrittämään suhteellinen hyvyysluku taisteluetaisyyden funktiona. Teoriassa voidaan täten taistelluttaa erilaisin asejärjestelmin varustettuja alusosastoja keskenään ja saada suuntaa-antavia ratkaisutuloksia. Tietokonekaksintaistelut niistä saatavine tuloksineen on jo useissa maissa otettu käyttöön myös taktiikkaa palvelevina apuvälineinä.

Etsittäessä alusyksiköittemme optimaalisia käyttötapoja erikseen avomeri- ja saaristotoimintaa varten voidaan erääksi asetetun ongelman lähtökohdaksi tarkastelussa ottaa maksimi- ja minimisuorituskykyjen analysointi. Tällöin tulisi kyetä osoittamaan — lähes puhtaasti asejärjestelmävertailuihin perustuen —

- minkälaisin käytössämme olevin asejärjestelmin varustetut alusyksikkömme soveltuvat avomerellä taistelutoimintaan ja mikä on niillä saavutettavissa oleva teho ja vaikutus hyökkääjään,
- minkälaisin osastokokoonpanoin ja asejärjestelmäkokonaisuuksin kyetään vaikuttamaan saaristoalueella toimivaa hyökkääjää vastaan ja täydentämään rannikkotyökistön torjuntakykyä ja
- mitkä asetetuista vertailutekijöistä ovat merkittävimmin vaikuttamassa suorituskykyymme.

Jokaisessa taistelussa määrittävät luonnollisesti tilannekohtaiset tekijät, kuten aika, alue ja käytettävissä olevat voimat vastustajaan verrattuna, välittömästi käytettävän taktiikan.

Edelläkuvattua alusyksikköjemme »tuottavuuslaskentaa» on hyväksikäytetty merivoimiemme taisteluosastojen kokoonpanojen määrittelyssä niissä rajoissa kuin se on ollut toistaiseksi tarkoituksenmukaista.

LOPUKSI

Edellä karkeasti hahmoteltujen taktillisten toimintamallien etsintäperiaatteiden lopputuloksena syntyy sarja erilaisia alusyksiköiden käyttömahdollisuuksia. Voidaan tietenkin väittää, ettei tuloksia voida pitää kuin keskimäärin luotettavina johtuen taistelutilanteiden ennakoimattomuudesta ja lukemattomien muiden tekijöiden vaikutuksesta.

Materiaalisten tekijöiden korostamiseen syyllistytään helposti erityisesti meri- ja ilmasotatoimissa saavutettavissa olevia vaikutusarvioita tarkasteltaessa. Satunnaisista tekijöistä johtuen syntyy mainituissa »kaksintaisteluasetelmässakin» lukematon määrä tilanteita, joissa ihminen menestyksellisen johtamisen tärkeimpiä periaatteita — toiminnan selvyys ja yksinkertaisuus, aktiivisuus ja olosuhteiden hyväksikäyttö — noudattamalla kykenee aikaansaamaan yksikköjensä käytöllä taktillisia voittoja.